

Aleg. 79.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego, donoszącem o wykończeniu budowli zakładu na Kulparkowie, o złożeniu na stół Izby aktu kolaudacyjnego oraz o dalszych potrzebach budowlanych zakładu.

Wysoki Sejmie!

Budowla zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, rozpoczęta przed dziesięciu laty, została w głównym gmachu i budynku gospodarczym już ukończoną. Plany kolaudacyjne wraz z kosztorysami, rachunkami i protokołami kolaudacyjnymi, tak z dawniej wybudowanej części zakładu, jak z nowiej części, w myśl kontraktu z dnia 2 maja 1875 r. już ukończonej, Wydział krajowy składa na stół Izby.

Pozostają jeszcze do wykonania, budowle budynków uzupełniających zakład, jako to: domu administracyjnego i prosektoryum, tudzież urządzenia wewnętrzne gmachu i roboty około dróg i parkanów zakładu. Na dokonanie części tych robót prosi Wydział krajowy o kredyt dodatkowy w kwocie 90.376 zł. 48¹/₂ ct. w. a.

Co do aktu kolaudacyjnego, komisya dla krótkości czasu nie mogła się wdawać w szczegółowy rozbiór kosztorysów i rachunków, zawierających ogrom przedmiotu i dla tego ogranicza się do wniosku, aby wysoki Sejm wezwał Wydział krajowy, iżby na przyszłej sesyi sejmowej akta kolaudacyjne wysokiej Izbie do zbadania ponownie przedłożył.

Budowla głównego gmachu jest ukończoną, kolaudacya jest przeprowadzoną, należności przedsiębiorcom są zapłacone z wyjątkiem dwóch. Na zaspokojenie tych Wydział krajowy prosi o przyznanie kredytu dodatkowego, mianowicie:

- a) na zaspokojenie reszty należności przedsiębiorcom robót ziemnych, murarskich i ciesielskich w dawnej części zakładu 835 zł. 64 $\frac{1}{2}$ ct.
- b) na zaspokojenie reszty należności przedsiębiorcom budowy nowej części zakładu 8.071 zł. 89 $\frac{1}{2}$ ct.

Komisyja administracyjna uznaje słuszność tego żądania i wnosi: Wysoka Izba raczy na przyznanie kredytu w wysokości powyższych dwóch kwot zezwolić.

Zaznaczyć tu musimy, że przedsiębiorcy pod a) roszezą sobie pretensyi 6334 zł. 36 ct. Wydział krajowy nie załatwił tej sprawy finalnie, lecz opierając się na rachunku komisji kolaudacyjnej uprasza o przyznanie tylko kwoty 835 zł. 64 $\frac{1}{2}$ ct. — Przedsiębiorcy pod b) żądają jeszcze dodatkowego wynagrodzenia 20.429 zł. 82 ct. i w tej mierze podali prośbę do wysokiego Sejmu, z której w swoim czasie wysokiej Izbie sprawa zdana będzie.

Wydział krajowy dążąc do zupełnego wykończenia zakładu, kierowany uwagami komisji z techników i budowniczych złożonej, prosi o kredyt dodatkowy na rozmaite roboty, na które nie ma pokrycia w funduszu budowy, mianowicie:

a)	na roboty w budynku głównym	1.207 zł. — ct.
b)	na roboty w budynku ekonomicznym	3.001 zł. 90 ct.
c)	na roboty w łazienkach	1.070 zł. 1 ct.
d)	na roboty w korytarzach	70 zł. 56 ct.
e)	na roboty między budynkami zakładu	4.453 zł. 43 ct.
	w łącznej sumie	9.802 zł. 90 ct.

Ponieważ koszta tych robót, w alegacie D. spraw. Wydz. kraj. wymienionych, przez architekta obliczone, a przez oddział techniczny sprawdzone zostały, komisji zdają się być usprawiedliwione, przeto komisya wnosi, ażeby wysoki Sejm na powyżej wyszczególnione roboty raczył przyzwolić kredyt w sumie 9.802 zł. 90 ct.

Dalej żąda Wydział krajowy kredytu na wewnętrzne urządzenia mechaniczne w zakładzie. W tym względzie zauważać musimy, że wysoki Sejm przyznał w zeszłym roku na ten cel kwotę 24.817 zł. 65 ct. Wydział krajowy uznał powyższą kwotę za niewystarczającą a idąc za wskazówką zeszłorocznej komisji budżetowej, poddał sprawę mechanicznych urządzeń dokładnemu zbadaniu ankiety złożonej z lekarzy i budowniczych. Opinia tej ankiety znalazła wyraz w następujących zdaniach: że nowy program, który jej przez Wydział krajowy został przedłożonym (Alegat E) odpowiada istotnym potrzebom zakładu, że do wykończenia wszystkich mechanicznych urządzeń potrzebną jest prawdopodobnie kwota 40.000 zł., że niektóre z tych urządzeń powinny być zaraz wykonane jakoto: pompy do rozprowadzenia wody w budynku ekonomicznym, łazienki i pralnia wraz z suszarnią; inne zaś mogą być później dokonane, mianowicie: rozprowadzenie wody w gmachu głównym, kuchnia, piekarnia i piła cyrkularna.

W myśl tych orzeczeń Wydział krajowy uprasza na częściowe wykonanie co pilniejszych wewnętrznych urządzeń mechanicznych o przyzwolenie dodatkowego kredytu w okrągłej sumie 25.000 zł. Gdy kwota 24.817 zł. 65 ct. na ten sam cel w zeszłym roku preliminowana równie jak kwota 7.350 zł. przeznaczona na prosekitorium wedle sprawozdania Wydziału krajowego na inne cele budowlane wydana została, i pomieszczenie swoje znaleźć miała w wydatkach na str. 3 i w

alegacie C. wymienionych, a wykonanie wzmiankowanych urządzeń mechanicznych jest zdaniem komisji naglące. Komisja zgadza się na udzielenie kwoty przez Wydział krajowy żądanej, zastrzegając wysokiemu Sejmowi oznaczenia czyli i o ile użycie przez Wydział krajowy przyznanych mu w zeszłym roku na wskazane cele funduszków na pokrycie innych potrzeb roboty jest usprawiedliwione przy zbadaniu całego aparatu kolaudacyjnego. Co do łazienek robi komisja uwagę, że możeby się dało zaradzić tanim kosztem nieodpowiedniemu umieszczeniu łazienek w suterrenach, przez dobudowanie dwóch ścian pomiędzy bramą wjazdową a terazniejszą łazienką? Uwagę tę poddajemy oceniению Wydziału krajowego.

Na budowę prosektorium przeznaczył wysoki Sejm w r. 1874 kwotę 7.350 zł. Gdy się okazało, że kwota ta nie wystarcza nawet na najskromniejszy budynek, Wydział krajowy, jak wyżej powiedziano, nie użył tej kwoty na cel przeznaczony, lecz wypracować kazał drugi plan; ponieważ jednak kosztą tego na 26.000 zł. obliczone, zdawały się Wydziałowi krajowemu zbyt wysokie, przeto polecił wypracowanie trzeciego planu, na podstawie projektu ankiety, z uwzględnieniem tylko istotnych potrzeb i jak największej oszczędności. Kosztorys tego planu wymaga 13.685 zł. 99 ct.

Ponieważ budowa prosektorium jest nieodzowną i jak najprędzej wykończoną być winna, a kwota 7.350 zł. w zeszłym roku na ten cel uchwalona już „na inne cele“ została wydana, przeto komisja wnosi, ażeby wysoka Izba na budowę prosektorium kwotę 13.685 zł. 99 ct. przeznaczyć raczyła.

Dla urządzenia kaplicy żąda Wydział krajowy 4.757 zł. 58 ct. Komisja w przekonaniu, że w pozycjach b, f, i h, dadzą się osiągnąć oszczędności proponuje okrągłą sumę 4.200 zł.

W dawniej części zakładu są już — na mocy uchwały wysokiego Sejmu z dnia 14 stycznia 1874 r. — urządzone dwie dźwignie mechaniczne. Zachodzi konieczna potrzeba urządzenia jeszcze dwóch takich dźwigni nowo wybudowanej części zakładu, przeznaczonej dla szalowych; przeto komisja zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego, wnosi na ten cel przyznanie kwoty 2.861 zł. 51 ct.

Pomieszczenie administracji zakładu było już niejednokrotnie przedmiotem przedłożeń Wydziału krajowego i uchwał wysokiej Izby. W latach 1871, 1874 i 1876 Wydział krajowy wnosił, ażeby wysoki Sejm dozwolił na budowę osobnego gmachu administracyjnego. Kosztorysy ówczesne wykazywały na ten cel potrzebę kwoty 69.809 zł. 65 ct.

Myśl umieszczenia administracji w budynku folwarcznym rzuconą była pierwszy raz w sprawozdaniu komisji budżetowej z r. 1871. Wydział krajowy, nie tylko, że tej myśli nie podjął, lecz zbijał ją bardzo słusznie w sprawozdaniu swem z r. 1876; przytaczając, że budynek folwarczny, wadliwy, wilgotny, trudny do podziału i odległy od zakładu, nie kwalifikuje się na pomieszczenie administracji, a koszt adaptacji wynosiłyby 30.000 zł. Zeszłoroczna komisja budżetowa niepodzielała tego zapatrywania się Wydziału krajowego, lecz mniemała: „że dom folwarczny może być urzą-

dzony na mieszkanie dla 3 lub 4 rodzin, co, gdyby chciano przybudować 4 pokoje, kosztowałoby 8.000 zł.“ dalej mniemała komisya zeszlóroczna, że mieszkania dla urzędników i lekarzy, którzy muszą mieszkać w samym zakładzie, należy urządzić jako stałe, a nie tymczasowe. W myśl tych uwag komisji, polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu: „ażeby na przyszłej sesji przedstawił wcześniej program umieszczenia administracji w sposób praktyczny a jak najoszczędniejszy“. Wydział krajowy stosując się do tego wezwania, jednak nie odstępując od twierdzenia: „że potrzeba domu administracyjnego nie da się zakwestyonować“, niejako zmuszony uwagami zeszlórocznej komisji budżetowej, przedstawia nam tego roku plan pomieszczenia administracji nibyto stałego, a w rzeczywistości tylko prowizorycznego.

Wedle planu tego mają się mieścić w głównym gmachu: pomieszkania dyrektora, felczera i nadzorecy służby, tudzież kancelarye zakładu; w folwarku zaś ma mieszkać rządcą i oficyał, a w oficynie kościelny i ogrodnik. Nadto proponuje Wydział krajowy zaniechanie jakiegokolwiek bądź adaptacji budynków folwarcznych z powodów technicznych, a natomiast proponuje w granicach wskazanych kosztów, w dziedzińcu folwarcznym, wybudowanie domu osobnego, w którymby się dało pomieścić jednego urzędnika, dwóch kapelanów i akuszerkę; koszta tego budynku wynosiłyby 11.421 zł. 93 ct.

Z uwagi, że przy dyslokacji, którą Wydział krajowy proponuje, funkcyonaryusze, którzy właściwie nie powinni mieszkać w budynku głównym, lecz w administracyjnym, a jednak w budynku głównym są umieszczeni, co najmniej 60 chorym miejsce zabierają; z uwagi, że przy tej dyslokacji zakład traci: na dole sale potrzebne dla odwiedzin chorych, na I szém piętrze sale jadalne oddziałowe, w budynku ekonomicznym traci 11 ubikacji przeznaczonych na warsztaty i szwalnie dla chorych; z uwagi, że przy tej dyslokacji wszystkie czynności kancelaryjne, przyjmowania chorych, rachunkowe, kasowe, administracyjne i gospodarskie, muszą się odbywać w gmachu głównym, tuż obok sal chorych, co na tych ostatnich szkodliwy wpływ wywierać musi; z uwagi nareszcie, że z powyższych powodów dyslokacya nie może być stałą, lecz tylko prowizoryczną, i w niedalekiej przyszłości musiałaby się, z katagoryczną koniecznością, okazać potrzeba budowania osobnego gmachu administracyjnego, który czy to teraz czy później budowanym być musi, przez co kwota 11.421 zł. 93 ct. wbudowana w dom na dziedzińcu folwarcznym, byłaby zmarnowaną; — komisya administracyjna nie zgadza się na udzielenie kredytu, ani na dobudowanie budynku folwarcznego, ani na postawienie nowego domku w dziedzińcu folwarcznym, lecz wnosi natomiast: Wysoki Sejm raczy wezwać Wydział krajowy, ażeby na przyszłej sesji przedłożył plan osobnego budynku administracyjnego z uwzględnieniem tylko istotnych potrzeb, i jak największej oszczędności, którego koszta nieprzenosiłyby 45.000 zł. w. a.

Zażalenia dyrekcji zakładu, orzeczenie komisji złożonej z budowniczych, zawarte w protokole z dnia 31 lipca 1877 r.; nareszcie uwagi kilku komisji sejmowych przekonały, iż urządzenie wychodków w zakładzie jest niezgodne z higieną, przeto zmienione być musi.

To też Wydział krajowy, w myśl uwag ankiety znawców z dnia 22 marca 1877, chce złemu zaradzić wprowadzeniem systemu beczkowego Lesage'a. Komisya uznaje konieczność tej zmiany i wnosi, zgodnie z Wydziałem krajowym, ażeby wysoka Izba na ten cel przeznaczyła 7.583 zł. 66½ ct.

Z powodów w sprawozdaniu Wydziału krajowego przytoczonych, droga dojazdowa w tylnych częściach zakładu jest nieodzownie potrzebną. Ma być 554.91 metrów długą, a 6 metrów szeroką i kosztować będzie 2.371 zł. 66 ct.

Komisya wnosi, aby tę sumę na drogę pozwolić.

Równie potrzebnem jest rozszerzenie parkanów, otaczających zakład, i postawienie nowych odgraniczających ogrody od dziedzińców. Na ten cel prosimy o przyzwolenie kwoty 3.983 zł. 71 ct. Że taka a nie inna kwota jest potrzebną, udowadnia kosztorys przez oddział techniczny sprawdzony.

W konkluzji powyższego sprawozdania komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I.

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby cały akt klaudacyjny przedłożył mu ponownie na przyszłej sesji sejmowej, Sejmowi do zbadania.

II.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt z pozostałości kasowych r. 1877, na wypłacenie reszty należności za roboty wykonane w dawnej części zakładu, w kwocie 835 zł. 64 $\frac{1}{2}$ ct.

III.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt z pozostałości kasowych r. 1877, na wypłacenie reszty należności za wykonane roboty i pozostałe materiały budowlane, w myśl kontraktu z 2 maja 1875 r. w kwocie 8.071 zł. 89 $\frac{1}{2}$ ct.

IV.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt z pozostałości kasowych r. 1877, na wykończenie robót w budynku głównym zakładu na Kulparkowie, niemniej w budynku ekonomicznym, w łazienkach, w korytarzach i między budynkami, w kwocie 9.802 zł. 90 ct.

V.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt, dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na wewnętrzne urządzenia w zakładzie na Kulparkowie w kwocie 25.000 zł. w. a.

VI.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na budowę prosektoryum w zakładzie na Kulparkowie w kwocie 13.685 zł. 99 ct.

VII.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na urządzenie kaplicy w zakładzie na Kulparkowie w kwocie 4.200 zł.

VIII.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na urządzenie dwóch dźwigni w zakładzie na Kulparkowie w kwocie 2.861 zł. 51 ct.

IX.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na przekształcenie latryn w zakładzie na Kulparkowie w kwocie 7.583 zł. 66 $\frac{1}{2}$ ct.

X.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na drogę w tylnej części zakładu na Kulparkowie w kwocie 2.371 zł. 66 ct.

XI.

Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy z pozostałości kasowych r. 1877, na oparkanie zakładu na Kulparkowie w kwocie 3.983 zł. 98 ct.

XII.

Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania tych otwartych mu kredytów, w łącznej sumie 78.396 zł. 98 ct., aż do końca roku budżetowego 1878.

XIII.

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby na przyszły rok złożył na stół Izby plany i kosztorysy na budynek administracyjny na Kulparkowie, zastosowany do koniecznych a skromnych potrzeb, którego koszta nie mogą przerosnąć kwoty 45.000 zł. w. a.

Lwów dnia 24 sierpnia 1877.

Przewodniczący :

Grocholski.

Sprawozdawca :

Hoszard.

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... .. 24 1977

Grocholski

... ..
Horzawl

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..